

REGLUGERÐ

um einkennisfatnað fangavarda og forstöðumanna fangelsa, merki þeirra og búnað.

1. GERÐ FATNAÐAR.

A. *Einkennisfatnaður*

1.1 Húfa skal vera úr bláu efni með 5 sm breiðri uppistandandi gjörð, 5 sm breiðri reisu, kringlóttum, flötum kalli, gljáleðurskyggni og hökuól, er fest sé á gjörðina með tveimur litlum einkennishnöppum. Á gjörðinni skal vera svartur borði úr upphleyptu efni.

Framan á reisininni skal vera skjaldarmerki ríkisins, 4 sm að hæð, úr málmi. Undir merkinu skal vera jafnstór hringur úr mjúku svörtu plastefni eða svörtu taui.

Húfa skal borin samkvæmt sérstakri ákvörðun yfirmanns í fangelsi hverju sinni.

1.2 Jakki skal vera úr bláu klæðisefni úr blöndu af ullarefni og gerviefni sem ákveðin er af fangelsismálastofnun, einhneppur með þremur einkennishnöppum, með venjulegum kraga. Starfsnúmer hlutaðeigandi starfsmanns skal ísaumað fyrir ofan brjóstvasa vinstra megin.

Á hvorri ermi skulu vera þrjár litlir einkennishnappar, fremst meðfram ermasaum.

Á jakkanum skal vera einn brjóstvasi vinstra megin og tveir innri brjóstvasar. Einnig skulu vera tveir hliðarvasar.

1.3 Buxur skulu vera úr sama efni og jakki, án uppbrota, með fjórum vösum, auk handjárnvasa og kylfuvasa, og festingum fyrir öryggisbúnað samkvæmt nánari ákvörðun fangelsismálastofnunar.

1.4 Skyrta skal vera ljósblá úr blöndu af bómull og gerviefni, sem ákveðin er af fangelsismálastofnun, heilerma með venjulegum kraga. Á henni skulu vera axlasmeygar með tilheyrandi stöðutákni hlutaðeigandi starfsmanns. Á skyrtunni skulu vera tveir djúpir brjóstvasar með loki, en þó skal vera u.þ.b. 2 sm opið bil þar sem lok er saumað fast innanvert á vasaloki. Starfsnúmer hlutaðeigandi starfsmanns skal ísaumað fyrir ofan brjóstvasalok vinstra megin. Armmerki út taui með merki fangelsismálastofnunar skal vera fest á vinstri ermi, og skal efri brún vera 7 sm fyrir neðan axlasaum.

1.5 Peysa skal vera blá að lit, sem ákveðin er af fangelsismálastofnun. Hún skal búin axlasmeygum með tilheyrandi stöðutákni hlutaðeigandi starfsmanns og armmerki úr taui skal fest á vinstri ermi eins og um skyrtu væri að ræða. Starfsnúmer hlutaðeigandi starfsmanns skal saumað framan á peysuna. Um heila peysu er að ræða með v-laga hálsmáli.

1.6 Hálsbindi skal vera úr tauefni í sama lit og jakki og buxur.

1.7 Fjölnotaúlpa skal vera af vandaðri gerð og skal efni hennar vera viðurkennt vatns- og vindhelt úlpuefni. Gert skal ráð fyrir að úlpan sé nothæf sem yfirhöfn allt árið og skal fylgja henni innra fóður úr flísefni eða öðru hlýju efni sem má fjarlægja eða setja í úlpuna eftir þörfum. Að öðru leyti skal gerð hennar ákveðin af fangelsismálastofnun.

Einkennismerki og starfsnúmer skulu fest á úlpuna.

1.8 Skór skulu vera svartir reimaðir flatbotna leðurskór eftir ákvörðun fangelsismálastofnunar.

1.9 Sokkar skulu vera svartir.

1.10 Hanskar skulu vera svartir fóðraðir leðurhanskar.

1.11 Belti skal vera svart eða dökkblátt leðurbelti eftir ákvörðun fangelsismálastofnunar.

B. Annar fatnaður

1.12 Kuldasmfestingur úr hlýju og sterku efni skal vera í bláum lit og með einkennismerki fangelsismálastofnunar, ákveðin af fangelsismálastofnun.

1.13 Vinnusloppur skal vera samkvæmt ákvörðun fangelsismálastofnunar og með merki samkvæmt ákvörðun hennar.

1.14 Íþróttagalli skal vera tvískiptur, buxur og peysa, með eða án hettu og merktur fangelsismálastofnun. Gerð hans skal vera samkvæmt ákvörðun fangelsismálastofnunar.

2. KLÆÐABURÐUR.

2.1 Fangaverðir í fangelsum skulu ganga í einkennisfatnaði við störf sín samkvæmt þessari reglugerð.

2.2 Fangaverðir skulu ávallt vera snyrtilegir til fara. Fatnaði, sem þeim er lagður til, ber þeim að halda vel við og sjá til þess að hann sé hreinn og snyrtilegur. Yfirmenn skulu fylgjast með klæðaburði fangavaraða, og ber þeim að sjá til þess að klæðnaður sé í samræmi við gildandi reglur. Þess skal gætt að samræmi sé í klæðaburði þegar tveir eða fleiri eru saman að störfum.

2.3 Forstöðumenn einstakra fangelsa mega vera óeinkennisklæddir við störf sín, enda sé það ákveðið í samráði við forstjóra fangelsismálastofnunar. Þeir skulu þó ávallt bera auðkenniskilríki innan fangelsisins sem sýnir að þeir eru starfsmenn fangelsisins. Sama gildir um aðra óeinkennisklædda starfsmenn fangelsismálastofnunar.

2.4 Þegar fangaverðir sinna sérstökum verkefnum, svo sem fangaflutningum, mega þeir vera í einkennisfatnaði án einkenna í samráði við forstöðumann, en þá er þeim skylt að bera á sér fangavaraðaskilríki.

2.5 Við sérstök tækifæri getur forstöðumaður fangelsis eða forstjóri fangelsismálastofnunar ákveðið tiltekinn klæðaburð, en slík fyrirmæli skulu vera í fullu samræmi við þessa reglugerð.

2.6 Nemar í fangavaraðaskólanum skulu jafnan klæðast einkennisfatnaði í kennslustundum. Skólinn leggur nemendum til bláa samfestinga til æfinga og nota utanhúss, merkta skólanum.

2.7 Kennarar úr röðum fangelsiskerfisins, skulu jafnan klæddir einkennisfatnaði stöðu sinni samkvæmt, hvort heldur eru fastir kennarar eða stundakennarar. Frávik eru heimil með samþykki skólastjóra í samráði við skólanefnd.

3. AUÐKENNISMERKINGAR OG SKILRÍKI FANGAVARAÐA.

3.1 Einkennismerki fangavaraða er skjöldur með bláum grunni og gylltri rönd umhverfis skjöldinn. Í miðju merkisins er skjaldarmerki Íslands en ofan við skjaldarmerkið er áletrunin FANGELSISMÁLASTOFNUN RÍKISINS en neðan við skjaldarmerkið er áletrunin STOFNUÐ 1989.

3.2 Fangavarðaskilríki skulu vera úr pappír, plasthúðuð eða í plasthylki, þar sem fram kemur nafn og staða hlutaðeigandi starfsmanns svo og ljósmynd af honum. Skilríkin skulu vera með stimpli embættisins og undirrituð af forstjóra fangelsismálastofnunar. Þegar fangavörður er að störfum, skal hann sanna á sér deili með framvísun skilríkisins sem borið skal í sérstöku leðurveski en í því veski skal einnig vera skjaldarmerki úr málmí eða einkennismerki fangelsismálastofnunar úr málmí. Skilríki ber að afhenda forstöðumanni þegar látið er af starfi.

3.3 Einkennishnappar fangavarða eru hringlaga, gylltir með upphleyptri mynd af skjaldarmerki Íslands. Hnapparnir eru í tveimur stærðum. Minni gerðin er 16 mm að þvermáli en sú stærri 21 mm að þvermáli.

3.4 Nafnmerki getur fangelsismálastofnun ákveðið að starfsmenn skuli bera í jakka, peysu og skyrtu, og ákveður hún gerð þess.

4. STÖÐUEINKENNI FANGAVARÐA (sjá fylgiskjal).

4.1 Fangaverðir skulu bera starfsnúmer til auðkenningar. Starfsnúmerin skulu vera ísaumuð með gylltum þræði og skulu vera 19 mm á hæð á dökkbláum klæðisgrunni sem skal vera 21 mm á hæð og að lengd í samræmi vð stærð viðkomandi númers. Um staðsetningar fer eftir greinum 1.2, 1.4 og 1.7.

4.2 Starfsnúmer er myndað úr fjórum tölustöfum. Fyrri tvær tölurnar skulu vera síðari tvær tölur þess árs sem þeir hófu störf við fangavörslu. Seinni tvær tölur starfsnúmers skulu vera númeraröð sem byrjar á 01 og skal miðað við að sá sem hóf störf fyrstur á viðkomandi ári fái lægsta númerið. Hafi tveir eða fleiri hafið störf sama dag skal lífaldur ráða þannig að sá sem elstur er fái lægsta númerið.

4.3 Fangelsismálastofnun gefur út nafnalista með starfsnúmerum og skal miðað við að allir starfsmenn fangelsanna fái starfsnúmer úr einu og sama númerakerfi.

- Fangavörður án skóla og fangavarðarnemi;*
skulu bera axlarsmeyga án borða.
- Fangavörður með fyrrihluta skóla;*
skal bera tvo gyllta borða 3 mm breiða með 2 mm millibili á hvorum enda axlarsmeygs.
- Fangavörður að loknum síðari hluta skóla;*
skal bera einn gylltan borða 6 mm breiðan nær axlarbrún og einn gylltan borða 3 mm breiðan nær hálsmáli.
- Flokkstjóri og fangavörður í sérhæfðu starfi;*
skulu bera einn gylltan borða 6 mm breiðan nær axlarbrún og annan 3 mm, 2 mm innar og einn gylltan borða 3 mm breiðan nær hálsmáli.
- Aðstoðarvarðstjóri og fulltrúi;*
skulu bera einn gylltan borða 6 mm breiðan nær axlarbrún og annan 3 mm, 2 mm innar og einn gylltan borða 3 mm breiðan nær hálsmáli. Þeir skulu bera eina slétta, gyllta plötu, 24 x 10 mm að stærð á hvorum axlarsmeyg. Á jakka bera þeir eitt lítið skjaldarmerki úr málmí, 22 mm að hæð, á hvoru kragahorni.
- Varðstjóri;*
skal bera einn gylltan borða 6 mm breiðan nær axlarbrún og annan 3 mm, 2 mm innar og einn gylltan borða 3 mm, breiðan nær hálsmáli. Hann skal bera tvær sléttar, gylltar

plötur, 24 x 10 mm að stærð á hvorum axlarsmeyg. Á jakka ber hann eitt lítið skjaldarmerki úr málm, 22 mm að hæð, á hvoru kragahorni.

7. *Aðalvarðstjóri;*

skal bera tvo gyllta borða 6 mm breiða nær axlarbrún með 2 mm millibili og einn gylltan borða 3 mm, breiðan nær hálsmáli. Hann skal bera eina gyllta fimmarmastjörmu, 16 mm í þvermál, á hvorum axlarsmeyg. Á jakka ber hann eitt lítið skjaldarmerki úr málm, 22 mm að hæð, á hvoru kragahorni.

8. *Yfirfangavörður og deildarstjóri;*

skulu bera tvo gyllta borða 6 mm breiða nær axlarbrún með 2 mm millibili og einn gylltan borða 3 mm, breiðan nær hálsmáli. Þeir skulu bera tvær gylltar fimmarmastjörnur, 16 mm í þvermál, á hvorum axlarsmeyg. Þeir skulu bera tvo 10 mm breiða borða á hvorri jakkaermi ofan við ermahnappa, með 5 mm millibili og ná milli ermasauma. Á jakka bera þeir eitt lítið skjaldarmerki úr málm, 22 mm að hæð, á hvoru kragahorni.

9. *Forstöðumaður;*

skal bera tvo gyllta borða 6 mm breiða nær axlarbrún með 2 mm millibili og einn gylltan borða 3 mm, breiðan nær hálsmáli. Hann skal bera þrjár gylltar fimmarmastjörnur, 16 mm í þvermál, á hvorum axlarsmeyg. Hann skal bera þrjá 10 mm breiða borða á hvorri jakkaermi ofan við ermahnappa, með 5 mm millibili og ná milli ermasauma. Á jakka ber hann eitt lítið skjaldarmerki úr málm, 22 mm að hæð, á hvoru kragahorni.

5. ÚTHLUTUN EINKENNISFATA TIL FANGAVARÐA.

5.1 Fangaverðir sem eru fastráðnir í fullt starf fá afhent einkennisföt sem hér segir:

5.1.1 Tvo jakka, eina fjölnota úlpu, tvennar buxur, þrjár skyrtur, eina peysu, einn íþróttagalla, tvö hálsbindi, eitt belti, eitt par af hönskum, eitt par af skóm og fjögur pör af svörtum sokkum.

5.2 Fastráðnir fangaverðir fá einkennisföt endurnýjuð sem hér segir :

5.2.1 Á hverju ári tvær skyrtur, tvennar buxur, eitt par af skóm og fjögur pör af sokkum.

5.2.2 Annað hvert ár einn jakka, eina peysu og einn íþróttagalla.

5.2.3 Þriðja hvert ár fjölnota úlpu, eitt belti og eitt par af hönskum.

5.3 Fangaverðir sem ráðnir eru til afleysinga skulu í upphafi starfs fá afhent einkennisföt til láns samkvæmt mati forstöðumanns, en þó ekki minna en sem hér segir:

5.3.1 Í upphafi starfs einn jakka, tvennar buxur, tvær skyrtur, eitt hálsbindi og eina peysu.

5.3.2 Endurlánsúthlutun til afleysingafangavarða skal fara fram eftir eitt ár samfelld í starfi eða eftir mati forstöðumanns ef aðeins er um sumarvinna að ræða. En eftir tvö ár samfelld í starfi skulu þeir fá sömu úthlutun og fastráðnir fangaverðir fá og öðlast sömu réttindi til eignar og viðhalds á einkennisfatnaðinum.

5.3.3 Við starfslok skulu afleysingafangaverðir skila þeim fötum sem þeim hafa verið lánuð nema þeir verði fastráðnir, en þá skulu þeir halda þeim og dragast þau þá frá úthlutun einkennisfata samkv. 5.1.1.

5.4 Venjulegt viðhald og þrif einkennisfata annast fangaverðir sjálfir, en fastráðnir fangaverðir skulu þó eiga rétt á að fá tvisvar á ári greiddan kostnað við hreinsun einkennisfata.

5.5 Nú eyðileggjast eða skemmast einkennisföt svo að ekki verður úr bætt, og skal fangaverði þá úthlutað nýjum einkennisfötum í stað þeirra samkvæmt ákvörðun forstöðumanns. Ónýtu fötin skulu afhent forstöðumanni. Slík aukaúthlutun dregst ekki frá næstu reglulegu úthlutun.

5.6 Fastráðnir fangaverðir teljast vera eigendur einkennisfata, sem þeim hafa verið úthlutað, eftir að þeim hafa verið afhent ný sams konar einkennisföt við næstu reglulegu úthlutun, sjá þó grein 5.7 um einkennishúfu.

5.7 Fastráðnir fangaverðir skulu fá afhenta eina einkennishúfu eftir að þeir hafa staðist próf í fangavarðaskóla ríkisins, og síðan framvegis eftir mati forstöðumanns. Við afhendingu nýrrar einkennishúfu skal fangavörður skila síðustu húfu sem hann hefur fengið afhenta.

5.8 Við starfslok skulu fastráðnir fangaverðir skila aftur þeim einkennisfötum sem þeir fengu síðast afhent og teljast ekki vera þeirra eign. Við starfslok skulu þeir jafnframt skila öllum einkennum og einkennismerkjum.

5.9 Allur öryggisbúnaður sem fangaverðir fá afhentan er eign ríkisins og ber fangavörðum að skila honum eftir ákvörðun forstöðumanns og aldrei síðar en þegar starfi lýkur.

5.10 Vinnusloppa, kuldaskemmtun, hálsbindi og annan vinnufatnað afhenda forstöðumenn fangelsa á hverjum vinnustað í samræmi við reglur sem fangelsismálastofnun setur.

5.11 Að öllu jöfnu skal einkennisfatnaður vera afhentur starfsmanni á hans vinnustað á vinnutíma.

6. ÖRYGGISBÚNAÐUR.

6.1 Daglegur öryggisbúnaður fangavarda er öryggishnappur, talstöð, handjárn og einnota hanskar. Fangelsismálastofnun ákveður gerð öryggishnappa og talstöðva og hvernig bera skuli tækin. Hanska ber að hafa í vasa án sérstaks veskis. Handjárn skulu vera í sérstökum handjárnvasa á buxum eða í jakkavasa þannig að þau séu ekki sýnileg.

6.2 Lykla skal festa í smeyga á buxnastreng eða á beltí með keðju eða sérstökum lásum. Lyklar mega ekki vera utanálggjandi né sýnilegir.

6.3 Á varðstofu skal vera til taks nauðsynlegur búnaður í sérstökum beltum sem fljótlegt er að grípa til þegar þörf krefur. Handjárn skulu ávallt vera á slíkum beltum, hulstur fyrir talstöð, hulstur fyrir táragas og annan búnað sem fangelsismálastofnun ákveður. Kyllfur skulu vera til taks á varðstofum.

6.4 Sérstakan viðlagabúnað, skotheld vesti, hjálma, skildi og aðra slíkar verjur skal geyma á öruggum stað í fangelsum. Slíkur búnaður er ætlaður til nota þegar fást þarf við uppöt, uppreisn, gíslatöku eða meiriháttar mótþróa fanga. Einungis fangavörðum, sem hlotið hafa tilskilda þjálfun í meðferð búnaðarins er heimilt að nota hann. Það sama á við um notkun reykkiöfunartækja og annars viðlíka björgunarbúnaðar sem til staðar kann að vera.

6.5 Varðstjóri eða yfirmaður á vakt skal taka ákvörðun um notkun öryggisbelta og kylla. Sama gildir um notkun viðlaga- og björgunarbúnaðar. Um notkun viðlagabúnaðar skulu þó gilda sérstakar reglur.

7. ÖNNUR ÁKVÆÐI.

7.1 Fangelsismálastofnun annast framkvæmd þessarar reglugerðar í umboði dóms- og kirkjumálaráðuneytisins. Hún getur falið tiltekinni stofnun að annast afhendingu fatnaðarins, og verður fatnaðurinn aðeins afhentur gegn tilvísun forstöðumanns.

7.2 Heimilt er fangelsismálastofnun að ákveða, samræmis vegna, að aðrir starfsmenn fangelsismálastofnunar en fangaverðir, gangi í fatnaði merktum stofnuninni.

7.3 Dómsmálaráðuneytið sker úr ágreiningi er rísa kann vegna túlkunar á þessari reglugerð.

7.4 Reglugerð þessi sem sett er samkvæmt heimild í 2. mgr. 30. gr. laga nr. 48/1988 um fangelsi og fangavist, öðlast gildi 1. janúar 1997. Jafnframt fellur niður reglugerð um sama efni nr. 629 2. nóvember 1981 ásamt breytingu nr. 24 29. janúar 1982.

Ákvæði til bráðabirgða.

Fangavörðum er heimilt að nota núverandi einkennisföt fram til þess tíma að fangelsismálastofnun tilkynnir að reglurnar hér að ofan um einkennisfatnað, búnað o.fl. skuli koma til framkvæmda.

Dóms- og kirkjumálaráðuneytinu, 11. desember 1996.

Þorsteinn Pálsson.

Hjalti Zóphóníasson.

Fylgiskjal.

STÖÐUEINKENNI FANGAVARÐA

Stöðuheiti:	Starfsnúmer:	Einkennishúfa:	Axlar smeygur:	Kragahorn á jakka:	Emmar á jakka:
Fangavörður án skóla og fangavörðarnemi	XXXX				
Fangavörður með fyrri hluta skóla	XXXX				
Fangavörður að loknum síðari hluta skóla	XXXX				
Flokkstjóri og fangavörður í sérhæfðu starfi	XXXX				
Aðstoðarvarðstjóri og fulltrúi	XXXX				
Varðstjóri	XXXX				
Aðalvarðstjóri	XXXX				
Yfirfangavörður og deildarstjóri	XXXX				
Forstöðumaður	XXXX				